

13 Ιανουαρίου, 1995

[ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 28 ΚΑΙ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΠΑΠΑΛΕΟΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ,

Αιτήτριες,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
ΜΕΣΩ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ης η αίτηση.

(Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις Αρ. 637/92, 717/92, 753/92)

Διοικητικό Δίκαιο — Γενικές Αρχές — Αρχή της καλής πίστης — Περιεχόμενο και συνέπειες — Αντιφατική συμπεριφορά της διοίκησης στην κριθείσα περίπτωση κατ' επανεξέταση διορισμών.

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Λόγοι ακυρώσεως — Παράβαση των αρχών της επανεξέτασης μετά από ακυρωτική απόφαση — Στοιχειοθετήθηκε στην κριθείσα περίπτωση. 5

Οι αιτήτριες προσέβαλαν με τις συνεκδικασθείσες προσφυγές το διορισμό των ενδιαφερομένων μερών στη θέση Λειτουργού Ενημερίας 3ης Τάξεως. Κρίσιμο ήταν το γεγονός ότι στα πλαίσια της επανεξέτασης που οδήγησε στη λήψη της προσβαλλόμενης πράξης η βάση επιτυχίας στις γραπτές εξετάσεις που εξ αρχής διενεργηθεί αναβιβάστηκε στις εβδομήντα μονάδες από τις πενήντα που είχε αρχικά καθοριστεί. 10 15

Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

1. Στο διοικητικό δίκαιο ισχύει η αρχή της καλής πίστης η οποία αποβλέπει στη διασφάλιση της σύμμετρης λειτουργίας των διοικητικών οργάνων και τον αποκλεισμό της αυθαιρεσίας. Η αρχή αυτή δεν επιτρέπει εκτροπή από τις αρχές του διοικητικού δικαίου ή λειτουργία της διοίκησης έξω από τους κανόνες της 20

χρηστής διοίκησης.

- 5 Από την αρχή της καλής πίστεως προκύπτει ότι η διοίκηση δεν δικαιούται να εκμεταλλευθεί ή να δημιουργήσει καταστάσεις πλάνης, απάτης ή απειλής, ούτε να αναιρέσει προηγούμενες δικές της ενέργειες στις οποίες στηρίχθηκε ο διοικούμενος και οι οποίες δημιούργησαν γι' αυτόν μια ευνοϊκή κατάσταση, αλλάζοντας *ex post facto* τα κριτήρια.
- 10 Αντίθετα η διοίκηση, έχει υποχρέωση από την αρχή της καλής πίστης να εμμένει σε προκηρυχθείσα πρακτική της και παραβαίνει την αρχή αυτή όταν ενεργεί κατά τρόπο αντίθετο προς τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ιδιώτη.
- 15 Οι αλλαγές στη συμπεριφορά της διοίκησης και η δυνατότητά της να μεταβάλλει πορεία όπου κρίνει τούτο αναγκαίο, δεν πρέπει να αποτελούν εκδήλωση ασυνέπειας ή αυθαιρεσίας. Η αντιφατική συμπεριφορά της διοίκησης (*venire contra factum proprium*) προσβάλλει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ιδιώτη απέναντί της
- 20 και μπορεί να στηρίξει την παρανομία της διοικητικής πράξης.
2. Στην υπό εξέταση περίπτωση η διαφοροποίηση της βάσης επιτυχίας των υποψηφίων στο γραπτό διαγωνισμό που αποφασίστηκε κατά την επανεξέταση, αποτελούσε αντιφατική συμπεριφορά του οργάνου και ενέργεια αντίθετη προς τις αρχές της καλής πίστης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ιδιώτη προς τις αρχές.
- 25 Η παραγνώριση από την Επιτροπή των κανόνων πρακτικής που η ίδια εν πρώτοις επέλεξε να εφαρμόσει, δεν ήταν εν προκειμένω θέμα ακαδημαϊκής και μόνο σημασίας για το λόγο ότι η εξασφάλιση από τις αιτήτριες στις προσφυγές 637/92 και 717/92 βαθμολογίας πέραν του 50/100 κατά την πρώτη εξέταση του θέματος οδήγησε, μαζί με τα υπόλοιπα στοιχεία κρίσεως, σε διορισμό τους για δε
- 30 την αιτήτρια στην προσφυγή 753/92 στη δυνατότητα εξασφάλισης της απαιτούμενης βάσης προς διεκδίκηση διορισμού.
3. Σε περιπτώσεις επανεξέτασης όπως η παρούσα, το Δικαστήριο ερευνά κατά πόσον τα στοιχεία στα οποία βασίστηκε το διοικητικό όργανο κατά την έκδοση της επανεξετασθείσας πράξης αποτελούσαν στοιχεία νέα που δεν ίσχυαν κατά το χρόνο λήψης της αρχικής απόφασης και τα οποία, κατά συνέπεια, δεν θα μπορούσαν νόμιμα να ληφθούν υπόψιν.
- 40

Σύμφωνα με τα πιο πάνω, η επίδικη απόφαση θα πρέπει να ακυ-

ρωθεί και για τον επιπρόσθετο λόγο ότι η ανύψωση της βάσης επιτυχίας στο γραπτό διαγωνισμό των υποψηφίων, που αποφασίστηκε κατά την επανεξέταση, αποτελούσε στοιχείο νέο που δεν ίσχυε κατά το χρόνο λήψης της απόφασης που ακυρώθηκε.

5

Οι προσφυγές επιτυγχάνουν χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Γεωργίου ν. Δημοκρατίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 4104,

10

Vassiliou v. Republic (1982) 3 C.L.R. 220,

Papadopoulou v. Republic (1984) 3 C.L.R. 332,

15

Tamassos Tobacco Suppliers & Co. v. Δημοκρατίας (1992) 3 Α.Α.Δ. 60,

Soteriou v. Greek Communal Chamber and Another (1964) 3 C.L.R. 83,

Medcon Construction v. Republic (1968) 3 C.L.R. 535,

20

Drousiotis v. C.B.C. (1984) 3 C.L.R. 546,

Δρουσιώτης ν. Δήμου Λατσιών (1992) 3 Α.Α.Δ. 437,

25

Νικολάου κ.ά. ν. Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών (1992) 4 Α.Α.Δ. 4444.

Προσφυγές.

30

Προσφυγές εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία διορίστηκαν τα ενδιαφερόμενα μέρη στη θέση Λειτουργού Ενημερίας, 3ης Τάξης, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ενημερίας, αντί των αιτητριών.

35

Κ. Ευσταθίου, για τις Αιτήσεις στις Υποθέσεις Αρ. 637/92 και 717/92.

Μ. Ορφανίδης, για την Αιτήτρια στην Υπόθεση Αρ. 753/92.

40

Λ. Κουρσουμπά, Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για την Καθ' ης η αίτηση.

Ν. Χ" Ιωάννου, για το Ένδιαφερόμενο Μέρος Παναγιώτα

Επιφανίου.

5 Α. Σ. Αγγελίδης, για τα Ενδιαφερόμενα μέρη Σωτηρούλα Χ"Μηνά, Ειρήνη Τομάζου-Παπαθεοδούλου, Νίκη Νικολάου και Χρυσταλλένη Ψαρά.

Cur. adv. vult.

10 ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.: Με τις προσφυγές αυτές που συνεδικάστηκαν γιατί προσβάλλουν την ίδια διοικητική πράξη και παρουσιάζουν κοινά σημεία γεγονότων και νόμου, οι αιτήτριες ζητούν την ακύρωση των διορισμών εννέα ενδιαφερόμενων μερών στη θέση Λειτουργού Ενημερίας 3ης Τάξης, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ενημερίας, αναδρομικά από 1/9/1989, που δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 24/7/1992.

15 Οι αιτήτριες στις προσφυγές 637/92 και 717/92 προσέβαλαν το διορισμό και των εννέα διορισθέντων ενώ η αιτήτρια στην προσφυγή 753/92, με δήλωση του δικηγόρου της, απέσυρε την προσφυγή της εναντίον του ενδιαφερόμενου μέρους Ελένης Δαγκλή-Λαζάρου.

20

25 Η παρούσα προσφυγή αφορά την επανεξέταση της πλήρωσης δέκα θέσεων Λειτουργού Ενημερίας 3ης Τάξης, οι οποίες ακυρώθηκαν από το Δικαστήριο στην υπόθεση *Ελπινίκη Γεωργίου v. Ε.Δ.Υ.* (1991) 4 Α.Α.Δ. 4104, για το λόγο ότι η Επιτροπή παρέλειψε να διενεργήσει τη δέουσα έρευνα αναφορικά με την αναπηρία της αιτήτριας, όπως είχε υποχρέωση, σύμφωνα με τις πρόνοιες του αρ. 33Α του περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμου του 1967, Ν. 33/67.

30 Στη συνεδρίασή της με ημερομηνία 10/2/1992 η Επιτροπή αφού έλαβε γνώση της πιο πάνω δικαστικής απόφασης αποφάσισε να ειδοποιήσει γραπτώς τα ενδιαφερόμενα μέρη ότι επανέρχονται στην κατάσταση που ίσχυε πριν από την ακύρωση του διορισμού τους.

35

40 Υπό το φως των ευρημάτων του Δικαστηρίου στην προσφυγή 880/89, η Επιτροπή, στη συνεδρίασή της ημερομηνίας 7/5/1992, αποφάσισε να επανεξετάσει το θέμα πλήρωσης των δέκα θέσεων σύμφωνα με το πραγματικό και νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά την ημερομηνία λήψης της ακυρωθείσας πράξης.

Κατά την επανεξέταση η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την εντύπωση από τις συνεντεύξεις των υποψηφίων που σχημάτισε η

Επιτροπή υπό την παλαιά της σύνθεση.

Στη συνέχεια ασχολήθηκε με το θέμα των προσόντων και του πλεονεκτήματος με βάση το Σχέδιο Υπηρεσίας και προέβη σε αξιολόγηση και σύγκριση των υποψηφίων, λαμβάνοντας υπόψη τους προσωπικούς φακέλους και τις εμπιστευτικές εκθέσεις των υποψηφίων, που ήταν δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και τα πορίσματα της Τμηματικής Επιτροπής. 5

Η Επιτροπή αποφάσισε να περιορίσει την επιλογή της μεταξύ των υποψηφίων εκείνων οι οποίοι είχαν συγκεντρώσει βαθμολογία άνω των 70 βαθμών στη γραπτή εξέταση που διενεργήθηκε από την Τμηματική Επιτροπή και να δώσει ανάλογο βάρος στα ακαδημαϊκά προσόντα, το πλεονέκτημα και την πείρα που αποκτήθηκε σε εργασία σχετική με τα καθήκοντα της θέσης. 10 15

Με βάση τα πιο πάνω δεδομένα επέλεξε για τις εννέα θέσεις τα εννέα ενδιαφερόμενα μέρη.

Για τη δέκατη θέση η Επιτροπή εξέτασε την περίπτωση της Κατσιολούδη Μαργαρίτας η οποία είχε αρχικά επιλεγεί αλλά σε μικρό διάστημα από το διορισμό της υπέβαλε παραίτηση και απεσύρθη από τη δημόσια υπηρεσία. Η Επιτροπή παρατήρησε πως η επιλογή της εξυπάκουε διορισμό για τόσο χρονικό διάστημα όσο ήταν και το χρονικό διάστημα που υπηρέτησε όταν είχε αρχικά επιλεγεί, δηλαδή από την 1/9/1989 μέχρι την 1/10/1989. Επίσης παρατήρησε πως σε μεταγενέστερο στάδιο η θέση την οποία κατέλαβε και αργότερα εγκατέλειψε η Κατσιολούδη δημοσιεύτηκε και πληρώθηκε και κατά συνέπεια οι θέσεις μειώθηκαν έκτοτε κατά μία, παρά το γεγονός ότι, κατά τον ουσιαστικό χρόνο για τον οποίο γίνετο η επανεξέταση υπήρχαν δέκα κενές θέσεις. 20 25 30

Η Επιτροπή ανέφερε πως εφόσον η Κατσιολούδη με επιστολή της ημερομηνίας 8/5/1992 δήλωσε πως δεν ενδιαφέρετο για διορισμό και εφόσον η θέση στην οποία είχε αρχικά διοριστεί κενώθηκε και πληρώθηκε με άλλη διαδικασία, δεν θα ελάμβανε υπόψη την υποψηφιότητά της. 35

Τέλος, επανέλαβε την θέση να μην λάβει υπόψη τις περιπτώσεις των υποψηφίων εκείνων οι οποίοι κατά τη γραπτή εξέταση της Τμηματικής είχαν συγκεντρώσει βαθμολογία κατώτερη του 70, σημείωσε δε, πως στην ομάδα αυτή περιλαμβάνετο και η αιτήτρια Ελβινίκη Γεωργίου της οποίας την περίπτωση, αφού μελέτησε σε βάθος έκρινε, πως καιτοι ανάπηρη, με όλα τα πλεονε- 40

κτήματα που πήγαζαν από το νόμο υστερούσε σημαντικά των υποψηφίων που είχαν επιλεγεί.

- 5 Είναι η εισήγηση των δικηγόρων των αιτητριών πως η Επιτροπή παραβίασε το ουσιώδες πραγματικό καθεστώς της επανεξέτασης γιατί προχώρησε στην πλήρωση εννέα και όχι δέκα θέσεων όπως είχε υποχρέωση με βάση την ακυρωτική δικαστική απόφαση. Η ακυρωτική δικαστική απόφαση, υποστήριξαν, εξαφανίζει εξυπαρχής την προσβαλλόμενη πράξη και επιβάλλει στο
- 10 διοικητικό όργανο θετική υποχρέωση συμμόρφωσης, με επανεξέταση, η οποία θα πρέπει να περιορίζεται στα στοιχεία εκείνα, πραγματικά και νομικά, που ίσχυαν κατά τον χρόνο λήψης της ακυρωθείσας πράξης. Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός της παραίτησης της Κατσιολούδη και περιορίζοντας τις θέσεις από δέκα σε εννέα παραβίασε τις πιο πάνω αρχές λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία μεταγενέστερα του ουσιώδους χρόνου.
- 15

- Όπως αναφέρθηκε στο πρακτικό της συνεδρίασής της ημερομηνίας 7/5/1992, η Επιτροπή, προχώρησε αρχικά στην πλήρωση
- 20 δέκα θέσεων Λειτουργού Ενημερίας 3ης Τάξης οι οποίες παρέμειναν κενές συνεπεία της ακυρωτικής απόφασης στην προσφυγή 880/90. Η Επιτροπή στη συνέχεια έλαβε υπόψη της το μεσολαβήσαν γεγονός της παραίτησης μιας διορισθείσας υποψήφιας και της πλήρωσης της κενωθείσας θέσης από άλλο υποψήφιο
- 25 στα πλαίσια άλλης διαδικασίας.

- Η διαδικασία αυτή δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας προσφυγής ούτε εμπίπτει στην αναθεωρητική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου τούτου.
- 30

- Κατά συνέπεια, η διαδικασία που ακολούθησε η Επιτροπή ευρίσκετο στα πλαίσια των εξουσιών της και οι ισχυρισμοί που προβλήθηκαν απορρίπτονται.

- 35 Είναι η εισήγηση του δικηγόρου των αιτητριών πως η απόφαση της Επιτροπής για αναβάθμιση της βάσης επιτυχίας των υποψηφίων στο γραπτό διαγωνισμό από 50/100 που ίσχυε κατά τον ουσιώδη χρόνο σε 70/100 κατά την επανεξέταση, αποτελούσε αντιφατική συμπεριφορά της διοίκησης, κακή άσκηση της
- 40 διακριτικής της εξουσίας και βασικό λόγο ακύρωσης της επίδικης πράξης.

Στο διοικητικό δίκαιο ισχύει η αρχή της καλής πίστης η οποία αποβλέπει στη διασφάλιση της σύμμετρης λειτουργίας

των διοικητικών οργάνων και τον αποκλεισμό της αυθαιρεσίας. Η αρχή αυτή δεν επιτρέπει εκτροπή από τις αρχές του διοικητικού δικαίου ή λειτουργία της διοίκησης έξω από τους κανόνες της χρηστής διοίκησης. (Βλ. *Vassiliou v. R.* (1982) 3 C.L.R. 220, *Papadopoulou v. R.* (1984) 3 C.L.R. 332 και *Tamassos Tobacco Suppliers & Co. v. Δημοκρατίας* (1992) 3 A.A.Δ. 60.)

5

Από την αρχή της καλής πίστεως προκύπτει ότι η διοίκηση δεν δικαιούται να εκμεταλλευθεί ή να δημιουργήσει καταστάσεις πλάνης, απάτης ή απειλής, ούτε να αναιρέσει προηγούμενες δικές της ενέργειες στις οποίες στηρίχθηκε ο διοικούμενος και οι οποίες δημιούργησαν γι' αυτόν μια ευνοϊκή κατάσταση, αλλάζοντας ex post facto τα κριτήρια.

10

Αντίθετα η διοίκηση, έχει υποχρέωση από την αρχή της καλής πίστης να εμμένει σε προκηρυχθείσα πρακτική της και παραβαίνει την αρχή αυτή όταν ενεργεί κατά τρόπο αντίθετο προς τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ιδιώτη.

15

Οι αλλαγές στη συμπεριφορά της διοίκησης και η δυνατότητά της να μεταβάλλει πορεία όπου κρίνει τούτο αναγκαίο, δεν πρέπει να αποτελούν εκδήλωση ασυνέπειας ή αυθαιρεσίας. Η αντιφατική συμπεριφορά της διοίκησης (venire contra factum proprium) προσβάλλει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ιδιώτη απέναντί της και μπορεί να στηρίξει την παρανομία της διοικητικής πράξης. (Βλ. σχετικά Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο Α, 1977, σελ. 106-107, Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1929-1959, σελ. 159, *Eleftherios Soteriou v. The Greek Communal Chamber and Another* (1964) 3 C.L.R. 83, 104, *Medcon Construction v. R.* (1968) 3 C.L.R. 535, 544 και *Drousiotis v. C.B.C.* (1984) 3 C.L.R. 546, 552.)

20

25

30

Συμφωνώ με το δικηγόρο των αιτητριών πως στην υπό εξέταση περίπτωση η διαφοροποίηση της βάσης επιτυχίας των υποψηφίων στο γραπτό διαγωνισμό που αποφασίστηκε κατά την επανεξέταση, αποτελούσε αντιφατική συμπεριφορά του οργάνου και ενέργεια αντίθετη προς τις αρχές της καλής πίστης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ιδιώτη προς τις αρχές.

35

Η παραγνώριση από την Επιτροπή των κανόνων πρακτικής που η ίδια εν πρώτοις επέλεξε να εφαρμόσει, δεν ήταν εν προκειμένω θέμα ακαδημαϊκής και μόνο σημασίας για το λόγο ότι η εξασφάλιση από τις αιτήσεις στις προσφυγές 637/92 και 717/92 βαθμολογίας πέραν του 50/100 κατά την πρώτη εξέταση του θέματος

40

οδήγησε, μαζί με τα υπόλοιπα στοιχεία κρίσεως, σε διορισμό τους για δε την αιτήτρια στην προσφυγή 753/92 στη δυνατότητα εξασφάλισης της απαιτούμενης βάσης προς διεκδίκηση διορισμού.

- 5 Σε περιπτώσεις επανεξέτασης όπως η παρούσα, το Δικαστήριο ερευνά κατά πόσον τα στοιχεία στα οποία βασίστηκε το διοικητικό όργανο κατά την έκδοση της επανεξετασθείσας πράξης αποτελούσαν στοιχεία νέα που δεν ίσχυαν κατά το χρόνο λήψης της αρχικής απόφασης και τα οποία, κατά συνέπεια, δεν θα μπορούσαν
- 10 νόμιμα να ληφθούν υπόψιν. (Βλ. *Δρουσιώτης ν. Δήμου Λασιών*, (1992) 3 Α.Α.Δ. 437 και *Αντώνης Νικολάου κ.ά. ν. Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών* (1992) 4 Α.Α.Δ. 4444.)

- 15 Σύμφωνα με τα πιο πάνω, η επίδικη απόφαση θα πρέπει να ακυρωθεί και για τον επιπρόσθετο λόγο ότι η ανύψωση της βάσης επιτυχίας στο γραπτό διαγωνισμό των υποψηφίων, που αποφασίστηκε κατά την επανεξέταση, αποτελούσε στοιχείο νέο που δεν ίσχυε κατά το χρόνο λήψης της απόφασης που ακυρώθηκε.

- 20 Για όλους τους πιο πάνω λόγους οι προσφυγές επιτυγχάνουν και η επίδικη απόφαση ακυρώνεται.

Δεν εκδίδεται διάταγμα για έξοδα.

Οι προσφυγές επιτυγχάνουν χωρίς έξοδα.